

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 44.

V Mariboru, dne 29. oktobra 1903.

Tečaj XXXVII.

Znamenita šestnajststoletnica.

„Mesto Ptuj je toli srečno, da se sme ponášati z razsvetljenim škofom in mučen. sv. Viktorinom.“

Dr. M. Napotnik v knjigi „Sv. Viktorin“ (str. 181).

Letošnji vernih duš dan nas vodi v davno, davno minule čase, za celih tisoč in šest sto let nazaj, torej v leto 303. po rojstvu Kristusovem. Vse drugače je bilo še takrat v naših slovenskih krajih na Spodnjem Štajerskem. Imena štajerske dežele še ni bilo na svetu, ampak sedanja slovenska štajerska je bila s sosednim Ogrskim in Hrvaškim združena v pokrajino Panonijo. Okoli leta 33 pred Kristusovim rojstvom je prišla ta bogata in lepa dežela pod rimsko oblast. Ponosni Panonci so se sicer pozneje spuntali, toda l. 8. pred Kristusom jih je Tiberij užugal. Rimljani so si po teh krajih pozidali lepe palače, napravili dobre ceste, ki se še deloma zdaj poznajo, in utrdili mesta, med katerimi je bil posebno imeniten Ptuj. Ko je cesar Trojan prišel v Ptuj, sta mu mesto in okolica tako ugajala, da je dal mestu svoje ime: colonia Ulpia Traiana.

Prebivalci pa so bili takrat še malikovalci. Toda že zgodaj je prisvetila v naše kraje tudi luč Kristusovega evangelija. Ptuj je bil po Dravi in po suhih cestah v zvezi z imenitnim panonskim mestom Sremom, kjer je učenec sv. Pavla, Andronik bil prvi škof; v Srem pa je prišlo krščanstvo iz So-

luna, kjer je sam sv. Pavel oznanjeval krščansko vero.

Rimski cesarji so sicer z ognjem in mečem skušali zatreti krščansko vero, pa zastoj. Šrilo se je tako naglo, da sta v današnjem Spodnjem Štajerskem koncem 3. veka bili že dve škofiji in sicer v Ptuj in v Celju. Imena prvih ptujskih škofov se nam niso ohranila; prvi, ki ga po imenu poznamo, je slavni sv. Viktorin, ki je vladal ptujsko škofijo okoli l. 300 ter je dne 2. novembra l. 303, ko je cesar Deoklecijan grozno preganjal kristjane, umrl mučeniške smrti. Letos torej poteče 1600 let od smrti tega slavnega moža. Kje drugod bi se ta spomin gotovo obhajal kar najslovesneje, v naših razmerah pa gre to bolj na tiho, a naše čitatelje moramo nekoliko opozoriti na to redko obletnico.

Sv. Hieronim, ki je bil bržkone doma iz Štrigove pri Ljutomeru, torej bližnji rojak Viktorinov, pravi, da je Viktorin bolj razumel grški kakor latinski jezik. Iz tega sklepajo mnogi, da je bil doma iz Grškega. Smemo pa vendar Viktorina svojiti si za domačina, ker na starih rimskih kamenih, ki se še najdejo pri nas, se večkrat najde ime Viktorin, torej je sv. Viktorin prav lahko dcmač rojak.

Kot ptujski škof je Viktorin delal z apostolsko gorečnostjo. Neutrudno si je prizadeval, da bi svoje ovčice dobro poučil in pravi veri ter jih obvaroval zmot, krivoverce pa pridobil za resnico. Kamor pa ni segnila njegova živa beseda, tamkaj je prižigal luč s svojimi spisi. Viktorin je spisal mnogo znamenitih knjig v latinskem jeziku; razlagal je sv. pismo in branil pravo vero zoper krivo-

verca. S svojimi spisi je Viktorin daleč zaslovil, a v poznejših viharnih časih so se njegova dela večinoma izgubila; poznamo jih le po imenu, ki nam jih je zapisal sv. Hieronim.

Ušeni moške se dandanes iščejo z veliko skrbjo ostanke Viktorinovih spisov.

Kakor je Viktorin lepo živel in učil, tako je tudi slavno umrl za Kristusovo vero. Premagal je ves svet in smrt ter prejel vене neminljive slave, tako, da se po pravici imenuje Viktorin, to je: Zmagovalec. Paganski templji mesta ptujskega so dandanes v razvalinah pod zemljo, kjer zdaj slovenski kmetič orje svoje njive; nad razvalinami pa se ponosno dviga križ Kristusove vere, za katero je Viktorin umrl. Pravična in sveta stvar enkrat gotovo zmaga nad krivico in hudobijo.

Starodavno ptujsko mesto, ki je nekdanje bilo središče katolske vere za naše kraje, naj bi ne bilo v prihodnje več kovačnica bujskanja in laži, ampak luč pravice in krščanskega življenja. Da, Ptuj je lahko ponosen na svojega svetovno-slavnega rojaka, a ta mož je bil katoliški škof in mučenec Kristusov... Bodi nam ljuba vera, za katero je Viktorin umrl, in domovina, ki ima tako slavno preteklost. Poleg sv. Cirila in Metoda, sv. Mohora in Fortunata, sv. Maksimilijana cejskega rojaka, bodi nam v časti tudi ime in spomin sv. Viktorina. Starši, dajte svojim otrokom pri krstu lepo ime domačina Viktorina. Ker je smrtni dan Viktorinov 2. novembra vedno spomin vernih duš, zato se Viktorinov praznik obhaja v lavantinski škofiji 3. novembra.

Listek.

Prisega v večnost.

(Resnična pripovedka; prevel Ivan Vuk.)

(Dalje.)

»Ne taka, kakor si vi mislite«, mi odgovori pikro. »Ali je pri človeku kaj drugega, če postane hrana črvov?«

»Če se vi primerjate zajcem«, mu odvrnem hladno, »ter darujete vaš duh v hrano črvom, potem že govorite prav, da —.«

»Duh! — to je ravno!« mi seže v besedo; »ne razumite me napačno! Jaz vidim v človeku višje bitje, večjo duševno zmožnost kot pri živalih, ki pa — vi imenujete duha — ki mora ravno tako svoje delovanje ustaviti, kakor hitro se ustavi kri.«

»Svoje delovanje v telesu, seveda!«

»Vi torej verujete na daljše duševno delovanje izven telesa, duševno delovanje po smrti, takoimenovano večnost?« me vpraša naglo.

»Če bi ne verjel in bi tudi moj duh ne vedel, da je večnost, bil bi se postavil nižje od živine, na stališče vaših umorjenih zajcev«, sem mu odvrnil smehljaje.

»In če je torej večnost, življenje duhov, ali bode te danes tudi vedeli, da ste — da ste

bili v sedanjem življenju in ali boste vedeli o vaših bližnjih?«

»Da, to verujem!«

»Verovati, verovati — pa ne za gotovo vedeti! Kako naj verujem o čem, če se pa še nisem prepričal?« vsklikne porogljivo Evald.

»Vendar, čujte šepet čudnega drevesa!«

Bila sva ravno pod meglenim vejevjem »šepetajoče smreke«, in akoravno ni pihala nobena sapica, se je tresla cela smreka in to močneje kakor kedaj poprej, da me je spreletela lahna groza in sem se boječe ozrl na vse strani.

Evald je to zapazil in z zaničljivim nasmehom dejal: »No, kaj mislite vi o tej pošastni smreki?«

»Da ima to tresenje nek naraven vzrok«, odvrnem mu naglo.

»Naraven vzrok!« se smeji Evald. »Seveda, vse je narava! Kaj je to naraven vzrok?«

»Vse tiste spremembe in reči, ki se gode v naravi iz navadnih in nam poznanih ali nepoznanih vzrokov«, mu odgovorim ostro.

»Resnično; potem mi pa povejte tudi vzrok te prikazni pri tem drevesu. Za to prosim!«

»Tega ne morem, ker mi ni znan vzrok tega tresenja.«

»Tudi drugih ne morete dokazati«, reče hitro. »Kaj je torej? — Čeznaravno? —

Vse je narava! Vse se vrši po danih naravnih zakonih! Ali je torej kaj čeznaravnega?«

»Gospod Evald«, rečem resno, »vi morebiti nimate pravega pojma o naravi. Če vi trdite, da je vse naravno, in v naravi je tudi mnogo reči, ki so morebiti po naravnih pravilih in zakonih dokazani, vendar segajo čez naravo našega mišljenja, torej so tudi čeznaravni. Stvarnik vsega tega je dal vsakemu svoje zakone, dal je tudi tej ali oni stvari moč, ki je tudi morebiti vezana na naravne zakone, vendar se tu pa tam bliskavo hitro prikaže in zopet izgine, na kar smo prisiljeni imenovati to čeznaravno moč.«

Evald je strmel pred se in za hip odgovoril: »Čujte, vem, da ste že slišali mnogo čudnih pravljic o tem drevesu med prostim ljudstvom. Kaj mislite o tem?«

»Kar si sploh vsak trezen človek misli o takih pravljicah.«

»Hočete torej reči, da je to vse laž in prazna govorica?«

»Tega ravno ne; vsekako je v tem nekaj stvarnega, česar pa ne moremo dognati in razumeti. Tako gre od ust do ust ter se delajo s pripovedovanjem raznovrstne pošasti, in povod temu pripovedovanju dajo reči, kakor n. pr. tukaj ta vsekako čudni šepet drevesa.«

I. F. PAYER, 158 14
kamnoseški mojster v Mariboru,
Kokoschinegg- in Hilariusstrasse.

Predno se kdo odloči za nakup nagrobnega kamena, naj se prepriča o moji ceni ter si naj ogleda mojo veliko in raznovrstno zalogo

čez 100 izgotovljenih in zelo lepih
nagrobnih kamenov.

Vsakomur dam vedno uljudno pojasnila ne da bi ga silil k nakupu. Priporočam se tudi v izdelovanje vseh v mojo stroko spadajočih kamnoseških in kiparskih del posebno altarje, krstne kamne, obhajilne klopi ter poslužim radovoljno z vzorci in proračuni.

Zelo solidna postrežba pri nizkih cenah!

Naznanilo.

Za polletni tečaj, ki se začne dne 2. januarja 1904 na deželni podkovski šoli v Gradcu, se bode podelilo na revne in uboge kovače deset deželnih ustanov po 100 K s prostim stanovanjem (kolikor bo dopuščal prostor v zavodu), nadalje tudi ustanove nekaterih okrajnih zastopov tudi po 100 K.

Pogoji so: starost najmanj 18 let, zdrav in telesno močan, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudsko-šolska izobrazba in najmanj dveletno bavljenje s podkovanjem.

Razven tega so mora vsak prošnik z reverzom zavezati, da bo po dovršenem pouku najmanj tri leta izvrševal svoj obrt kot mojster ali pomočnik na Štajerskem, oziroma v okraju, v katerem je dobil ustanovo.

Prošnje se naj pošljejo deželnemu odboru v Gradcu z reverzom (zaveznim pismom), krstnim listom, domovnico, izučnim spričevalom, z zdravstvenim in šolskim spričevalom, potem delavsko knjižico, spričevalom o gmotnih razmerah in o nravnosti

do 20. novembra 1903.

Kovači, ki ne prosijo za ustanovo in bi se radi udeležili tečaja, naj se oglasio v teku prvih treh dnij v začetku tečaja pri vodju. Seboj naj prinesejo dokazilo dovršene starosti 18 let, da so delali dve leti kot pomagači in dobro dovršili ljudsko šolo, potem izučno spričevalo ter delavsko knjižico.

Gradec, dne 5. oktobra 1903. 531 2-2

Deželni odbor štajerski.

Med. univ.

dr. Ferdinand Kunej,

bivši zdravnik ljubljanske bolnice,

usoja si sl. občinstvu naznaniti, da ordinira od današnjega dne naprej kot okrož. zdravnik na Vranskem.

520 3-3

— Slovenska tvrdka! —

Alojzij Horvat

kamnoseški mojster
v Račjem pri Mariboru

— priporoča — 22 12-10

nagrobnih spomenike

razne velikosti po najnižjih cenah.

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za prestopno leto

1904,

ki ima 366 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edinole prava, starodavna „Pratika“, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratiko“, vsako drugo zavrnite kot nepravo!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

NAZNANILO.

Usojam si naznaniti vsem posestnikom po trtni uši uničenih vinogradov, da imam letošnjo jesen ozir. prihodnjo spomlad okoli 40.000 komadov cepljenih trt na prodaj in sicer: 17.000 laški rilček (Wälschriesling), 6000 žlahtina (Gutedel), 5000 kraljevina (Königstraube), 5000 burgundec beli (Burgunder weiss), 1500 nemški risling (Rheinriesling), 1500 rulandec (Ruländer), 1500 traminec (Traminer), 1000 šipon (Mosler), 800 burgundec modri (Burgunder blau), 700 silvanec (Silvaner).

Vse te trte so cepljene edino le na Rip. portalis.

Cena za v jesen odvzete trte je sledeča: I. vrste 100 kom. 20 K. II. vrste 100 kom. 8 K. — Na 1000 kom. dobi vsak 100 kom. II. vrste povrh. — Divjaki 100 komadov 4 K. — Na željo vinogradnikov pustim tudi cepljene trte skozi zimo na stalnem mestu v trtnici ter jih še le na spomlad pred saditvijo izkopam to je meseca marca. A vsled dela z osipavanjem trtnice v jesen in da se vsled tega zemlja otežkoči z izkopanjem trtnice na spomlad ter se stori manj sposobno za zopetno vlaganje trtnice, stane vsaka ta trta 2 vin. več. Cena tem trtam je torej: I. vrste 100 kom. 22 K, II. vrste 100 kom. 9 K. Na 1000 kom. dobi tudi vsak 100 kom. II. vrste brezplačno.

Oddajajo se le edino dobro zaraščene in vkoreninjene trte. Trte oddajajo se le v od trtnice uši okužene kraje. Are je priložiti vsakemu naročilu 20% od naročene svote. Na naročila brez are se ne bo v ozir jemalo. Ustrezalo se bode, dokler bo kaj zaloge. Naročila za tiste trte, ki bi naj ostale čez zimo v trtnici, sprejemam le do 5. novembra tega leta. Oni pa, ki nočejo, da bi trte ostale v trtnici, se naj oglasijo pismeno ali ustmeno vsaj do 1. febr. prihodnjega leta pri

Antonu Slodnjak,

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Pošta: Juršinci pri Ptuj.

475 10-7

Anton Hölzl,

mizarski mojster v Mariboru
Viktringhofgasse št. 12.

se priporoča velečast. cerkvenim predstojništvom v izdelovanje vseh cerkvenih del, kakor: altarje, prižnice, spovednice, omare za cerkveno obleko, cerkvene stole itd.

V dokaz moje spretnosti so sledeča cerkvena dela, katera sem v teku zadnjih let izgotovil: altar pri Sv. Martinu pri Vurbergu, altar pri Mali Nedelji, stoli v Alojzijevi cerkvi v Mariboru itd.

Priporočam se tudi v izdelovanje vseh drugih v mojo stroko spadajočih del.

534 3-2

Vsem vinogradnikom!

Naznanjam, da bom imel meseca novembra in prihodnjo spomlad več tisoč na suho cepljenih trt

različnih, dobrih vrst, pa Ripario portalis, Rupestris montikolo in Salonis. Cepljene na Laški rilček, Zlahtnino, Šipon rumeni, Burgunder beli, Zelenčič itd.

Vse vrste so dobro zaraščene in dobro vkoreninjene; cena je naslednja:
I. vrsta 1000 komadov 180 K,
II. vrsta 1000 komadov 90 K.

Imam tudi manjšo trtnico za neokužene občine, kdor torej želi, za neokužene občine imeti te trte, naj se hitro oglasi. Cena tem trtam je štiri krone več 100 komadom. Nadalje imam oddati tudi več tisoč divjih korenjakov in ključev. Kdor pa ima nov regul od lani neposajen, naj ga posadi prihodnji mesec. — Posameznim oglasilom je priložiti znamko ali dopisnico za odgovor. Na vprašanja brez znamke za odgovor, se ne odgovarja. Oglasiti se mora vsaj do konca januarja prihodnjega leta pisмено ali ustmeno pri

Filipu Mulec,

trtnarju pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Ravnokar je izšla

Družinska pratika

za leto 1904.

'Družinska pratika' za leto 1904

s krasno barveno sliko: Sveta družina na ovitku, ● je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. ● Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobe jo mnogo ceneje pri naslednjih trdkah v Ljubljani: 546 1

Auer-Korenčan, J. Kordik, A. Krisper, H. Ničman in V. Petričič

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Ne v Ameriko!

V slovenski in hrvatski Istri, v bližini Trsta, prodaja se, ali pa da v najem ob zelo ugodnih plačilnih pogojih več lepih posestev z gospodarskimi poslopji. — Pojasnila je dobiti brezplačno v pisarni g. dr. Gregorina v Trstu, Molino piccolo 7. II 540 3-2

Anton Paoluzzi

pos. v Cittanovi, Istria, prodaja lastnega vina.

Pinot (belo) po 17 novčičev liter,
belo domače " 13 " "
teran " 14 " "
Po tej ceni franko na postajo Trst;
v svojih sodih se podraži za 5%.
537 Vzorci se pošljejo zastonj. 1

Kuverte

s firmo

priporoča

tiskarna sv. Cirila.

DEMETRIJ GLUMAC,

kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13. Kaserngasse št. 13.

priporoča svojo veliko zalogo kotlov za kuhanje žganja, kotlov za perilo in peronospera brizgalnice.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni. 265 23

Narav. francosko žganje

ki je iz domačega vina izločen (ekstrahiran) alkohol (mlad konjak), in je od vseh zdravnikov priporočeno zdravstveno, dušo in telo poživljajoče sredstvo, ki pomaga posebno pri trganju po udih, izpadanju las, išijas, odrevenelosti, protinu (reumatizmu), glavobolu in zobobolu. Ena steklenica 1-20 gld. z navodilom vporabe.

Stari konjak se priporoča posebno rekonvalescentnim, bolnim na želodcu in oslabelem na krvi. Steklenica 1-50 gld. — Pri naročitvi 4 steklen. se pošiljatev frankira.

Benedikt Hertl, posest. graščine Golič pri Konjicah, Sp. Štaj. V zalogi pri Al. Quandest, trgovcu v Mariboru, gosposka ulica in v Mozirju pri Martinu Šuster. 526 52-3

Za slovenske mladeniče in mladenke!

V sedanjem mledenškem gibanju na Štajarskem in Koroškem bi ne smelo biti mladeniča in mladenke, ki ni čital knjige

Črtice iz slovenske zgodovine.

I. Stari Slovani.

En komad stane samo 30 vin., s pošto vred 33 vin.

Namesto denarja se lahko vpošljejo znamke.

●●●● Kdor vpošlje denar za 12 komadov, dobi komad povrh. ●●●●

Dobi se

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, kor. ul. št. 5.

Prodaja zemljišč.

Zemljišča, spadajoča h graščini Freistein pri Pragerskem, sosebno tudi lepe gozdove, razprodajam na drobno.

Natančnejši podatki izvejo se vsak dan v gradu Freistein, pošta Pragersko (Pragerhof) in pri gosp. c. kr. notarju v Slovenski Bistrici; — glede onih parcel, ki ležijo v občini Poperk (Buchberg) pa še posebno vsak četrtek v gostilni „pri Sekolu“ na državni cesti med Framom in Gornjo Polskavo, od koder se kupci lahko podajo na lice mesta teh parcel.

Freistein, 24. okt. 1903.

545 2-1

Anton Putrih.

Pozor! Krščanska, domača firma!

Za napravo domače pijače z vinskim, hruškovim in jabolčnim okusom različnih vrst žganja in ruma, 80% očetnega cveta itd. Mojih snovij za domačo pijačo nikar ne zamenjajte z onimi, ki jih agentje prodajajo. Z mojimi snovmi, ki so naravni pridelek in ne umetne esencije, lahko mešate vino in sadni mošt, delate pijačo na tropine in droži ali tudi na samo vodo. Moje snovi so popolnoma neškodljive, ker je sestavina naravna. Vsled cene, ki je zelo nizka in finega blaga, ne pošiljam nikakoršnih agentov. Moja firma je po vsem Slovenskem znana in stara, poštena firma. Na zahtevo pošljem cenike in navodilo zastonj. Za na tropine in droži niso nobene druge snovi za rabo kakor samo moje. Pazite na mojo firmo:

Andrej Polak,

trgovec, Gradec, Annenstrasse št. 46,

„pri črnem psu“ 508 4-4

poprej: Ivan Sajovic.

Štefan Kaufman

trgovec z železnino

v Radgoni

priporoča lepo pozlačene križe in kotle po najnižji ceni. 305 5 5

Točna in solidna postrežba.

Tiskarna sv. Cirila

naznanja p. n. občinstvu, da prevzema naročila za vizitnice, pisma, cenike s podobami itd. izvršene v kamnotisku. Zagotavlja se dobra izvršitev in nizka cena.